

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриш Н. В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят: навч.-метод. посіб. Київ: Вид. дім «Шкіл, світ», 2006. 119 с.
2. Логопедія: підручник / за ред. М. К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово», . 2018. 856 с.
3. Полімерна глина – що таке полімерна глина і як з нею працювати: <https://handmade-gift.top/2017/12/17/polimerna-glina-tehnologiya.html>
4. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії / упор. В. В. Тищенко, Є. Ю. Линдіна. К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2015. 308 с.

Наталія КЛОЧКО,

здобувач 1 рівня вищої освіти, 4 курсу
Факультет доршкільної, спеціальної та соціальної освіти
Наук. керівник: **Тетяна Сущинська,**
к.психол.н., ст.викл. (БДПУ)

**ТІЛЕСНО-ОРІЄНТОВАНА ПСИХОКОРЕКЦІЯ КОМПЛЕКСУ
ГАНДИКАПУ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ
МОЖЛИВОСТЯМИ**

На сьогодні все більше людей з вадами здоров'я прагнуть забезпечувати себе самі, підвищувати рівень свого життя за рахунок застосування власних зусиль, шукають шляхи самореалізації в соціумі. Проте відсутність комфортних просторово-архітектурних та соціальних умов призводить до певної ізоляції людей з обмеженими можливостями та залежної позиції, що є передумовами виникнення гандикапізму та комплексу «гандикапа». Люди з обмеженими можливостями гостро відчують свою неповноцінність, пригнічується їх ініціативність.

Теоретико-методологічними засадами дослідження є наукові праці щодо психічного розвитку та особливостей розвитку осіб з психофізичними вадами (Л.Виготський, Л.Божович, В.Мухіна, Н.Толстих, А.Прихожан, Г.Коряков); концепція інтолерантності в її соціальних і психологічних проявах (Г. Кнабе, В. Марченкова, А.Асмолов, Б.Ріердон, І.Вартанова).

Поняття «гандикапізм» ми розглядаємо як соціально-психологічного явище, яке актуалізується за рахунок негативних уявлень про людей з обмеженими можливостями. Ці погляди містяться в суспільній свідомості і проявляються на неусвідомлюваному рівні як колективне несвідоме (архаїчні стереотипи). Гандикапізм за своєю психологічною суттю є негативною соціальною установкою стосовно людей з інвалідністю.

Гандикап є симптомним комплексом, який властивий людям з обмеженими можливостями і проявляється в почутті неповноцінності. Супроводжується він наявністю негативних емоційних станів, змінами в структурі образу «Я» особистості, зниженням самооцінки і соціальної активності, що виникли в результаті переживань з приводу часткової втрати своїх фізичних можливостей. Дисгармонізації образу «Я» є найбільш вагомою причиною виникнення комплексу гандикапу, оскільки саме зміни самооцінки, самосприйняття, зниження образу тілесного «Я» свідчать про появу гандикапних реакцій.

Об'єктом нашого дослідження є особливості комплексу «гандикапу» дорослої людини з ДЦП. Предметом нашого дослідження є вплив тілесно-орієнтованої психокорекції на процес формування гармонійного образу «Я» як умови подолання комплексу «гандикапу» дорослої людини з ДЦП.

Мета нашого дослідження полягала в теоретичному аналізі та емпіричному вивченні особливостей впливу тілесно-орієнтованих методів психокорекції на формування гармонійного образу «Я» дорослої людини з ДЦП як умови подолання комплексу «гандикапу».

Для визначення особливостей образу «Я» людини з ДЦП було застосовано діагностичний комплекс: бесіда, діагностична методика «Хто Я?», проєктивні методики «Автопортрет», «Чоловічок»; спостереження та аналіз зовнішніх проявів психіки людини з ДЦП; спостереження та аналіз рухового профілю та картини тіла.

На основі аналізу особливостей образу «Я» та тілесного профілю людей експериментальної групи ми визначили завдання корекційної роботи для подолання комплексу «гандикапа» у людей з ДЦП, які, на нашу думку, корелюють з завданнями формування основних Его-функцій (за бодинамічною теорією) та успішно вирішуються засобами тілесно-орієнтованої психокорекції. Також основі теоретичного та емпіричного дослідження нами розроблено тілесно-орієнтовану програму формування гармонійного образу «Я» людей з порушеннями опорно-рухового апарату, як умови подолання комплексу гандикапа та підвищення відчутті самоефективності. Програму складають діагностичний, корекційно-розвивальний та прогностично-оцінний етапи. Участь людей в програмі сприяє розвитку здатності до самовираження, здатності розуміти як себе так і оточуючих людей, стимулює зацікавленість власною поведінкою в різних життєвих ситуаціях. Все це сприяє позитивному забарвленню образу «Я» за зменшує рівень прояву комплексу гандикапа в людей з обмеженими можливостями.

Отже, нами було розроблено тілесно-орієнтовану програму формування гармонійного образу «Я» людини з ДЦП, яка сприятиме подоланню «комплексу гандикапа». Завданнями програми визначено: формування відчуття свого центру (свого «Я»); своїх меж; заземлення (впевненості, підтримки); знаходження соціального балансу; розвиток когнітивних навичок; підвищення самовпевненості та самовираження; розвиток навичок керування емоціями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базиленко А. К. Ми-вони: до питання інтеграції осіб з функціональними обмеженнями здоров'я. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*. Вип. 16. 2010, С. 631 – 635.

2. Купреєва О. І. Особливості «Я-концепції» дорослих інвалідів з ампутаційними дефектами кінцівок: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. „Вікова та педагогічна психологія: 19.00.07 Київ, 2003. 16 с.

3. Березкина-Орлова В.Б. Телесная психотерапия. Бодинамика. Москва: «АСТ», 2010. 415 с.